

katedra

MARIBORSKIH ŠTUDENTOV

•KATEDRO• mariborskih študentov izdaja Zveza študentov Jugoslavije Odbor mariborskih visokošolskih zavodov • Urejuje uredniški odbor, glavni in odgovorni urednik je Vlado Golob • Katedra izhaja vsako drugo sredo • Naslov uredništva je: Maribor, Gregorčičeva 30, telefon 35-96 • Tekoči račun: 604-13-3-501 (za Katedro) • Tiska Časopisno podjetje »Mariborski tisk« • Rokopisov ne vračamo • Cena 30 din

MARIBOR
30. FEBRUARJA 1962
ŠTAVILKA 10
III. LETNIK

II. IZDAJA

Čas kurentov in gostilvanj

Kurenti vsako leto spreminjajo za nekaj dni lice vasi okoli Ptuja. Kurenti se družijo v skupine; trume, ki z oglušujočim zvenketom svojih zvoncev poskakujejo, pojejo in oriskajo v pustnih dneh po vaseh Ptujškega polja, so pošastne. Grozljiva je predsem njegova maska, grozljiv je trušč zvoncev, ki jih nosi za pasom, in z nezaupanjem gledaš ježevko. Toda nič se ne boj: kurent knečjemu dekle narahlo požgečka z njo. Sicer pa je ježevka orožje. Gorje namreč kurentu, ki bi mu kdo snel masko! Za vedno je osramočen.

(KURENT• — 1962)

Premalo pozornosti ideološkemu delu

Zimski semester je za nami. En semester ne pomeni mnogo pri delu študentske organizacije, posebno še, ker smo imeli letno skupščino ZS MVZ z veliko zamudo, vendar rezultati, ki jih lahko zasledujemo, in slabe izkušnje iz lanskega leta, nam nudijo obilo snovi za razmišljanje.

Poročilo ideološke komisije ZS na letni skupščini je pazornemu bralcu kaj hitro razodelo, da je bilo tako pomembno področje, kot je idejna vzgoja, v preteklem letu skoraj povsem zanemarjeno.

Pred časom smo imeli v Mariboru Center za marksistično izobraževanje študentov, ki je prirejal predavanja v okviru Marksistične tribune in so študentje kazali veliko zanimanje za ta predavanja. Centra ni več, ni več predavanj in z njimi klasične oblike politično-ideološkega dela.

Kje so vzroki za nazadovanje? vzgoja, da je na mariborskih višjih šolah postala praksa izgovarjanje na intenzivnost študija, obremenjenost, po kateri so prizadeti vsi študentje, posebno pa študentje — funkcionarji, tako v Zvezi študentov kakor v osnovnih organizacijah ZK na šolah in Komiteju ZK MVZ. Ni dvoma, da dejstva o intenzivnosti študija držijo, vendar se bomo morali počasi na njo privaditi in si smotrneje porazdeliti čas, rezultati, ki se kažejo ob izpitnih rokih nekoliko demantirajo izgovore o študijski zavzetosti. Studentje — funkcionarji, ki so na letnih skupščinah prostovoljno sprejeli zadolžitve in odgovornosti, da bodo svoje naloge izpolnjevali, so jih dolžni izpolnjevati, poskušati morajo premagati težave, ne pa »vreči puške v koruzo« ob prvih težavah.

Ko govorimo o ideološki vzgoji se seveda ne omejujemo na predavanja kot klasično obliko ideološkega dela, vključujemo tudi ideološko vzgojo preko specialnih predmetov (pouk družbenih ved), mnogokrat pa se ustavimo na konstataciji, da je dosedanja praksa ideološkega dela zastarela. Ni dvoma, da bi diskusije o nekaterih aktualnih družbenih vprašanjih, o zunanji politiki, gospodarstvu, zainteresirale večji krog študentov, ki bi aktivno sodelovali v diskusijah. Nekaj takih poskusov smo lani na naših višjih šolah zasledili, vendar je potem vse zaspalo.

Med subjektivnimi faktorji, ki so vplivali na nedejavnost ideoloških komisij ZS po šolah, je bilo premalo sodelovanja komunistov, saj bi ti morali biti s svojo idejno izgrajenostjo glavna opora kolegom, ki delajo na idejno političnem področju pri ZS. Zlasti pri starejših kolegih komunistih prevladuje prepričanje, da je dovolj, če izpolnjujejo naloge, ki jih dobijo neposredno od vodstva osnovne organizacije ZK, za delo ZS pa naj se zadolžijo drugi. Tako gledanje je enostransko in nasprotuje celo statutarnim določilom ZKJ.

Obdobje enega semestra, ki je pred nami, je kratko, za delo bi bilo treba prijeti takoj, namesto da se spuščamo v abstraktne razgovore o politično-ideološkem delu, bi bilo treba pričeti z akcijami.

Ivo Vajgl

Svetilnik kulture slovenski Koroški

M ežiška dolina je bila v megli, le okoli vrhov Uršlje gore in Pece se je skozi raztrgane megle prikazovalo jasno nebo. Nič kaj razveselji v vtis nisem dobil v Ravnah na Koroškem, ko sem izstopil iz avtobusa in se napotil proti gimnaziji. Hotel sem zvedeti nekaj zanimivosti o njihovem delu in težavah. Po petminutni hoji sem prišel do gimnazije, ki je po svoji legi verjetno edinstvena v Jugoslaviji. Stoji namreč na hribu izven mesta, obdaja pa jo čudovit park. Stopil sem bliže. Na vratih me je pozdravila spominska plošča: »To gimnazijo je zgradilo delovno ljudstvo. Naj bo svetilnik kulture slovenski Koroški.«

Vstopil sem. Na širokih hodnikih je bil mir. Dijaki so imeli pouk in iz najbližjega razreda sem slišal učenko, ki je brala angleško lekcijo. Na-

potil sem se v pisarno in zaprosil ravnatelja gimnazije tov. Golčerja, naj mi odgovori na nekaj vprašanj.

● Ali bi mi, prosim, povedali, kaj je letos za vas največji problem?

— Trenutno je problem štev. i verifikacija gimnazije. Po novem zakonu morajo biti namreč vse gimnazije verifikirane, to je, imeti morajo vsa učna mesta strokovno zasodena. To pomeni, da mora biologijo učiti profesor biologije in ne velja, da bi namesto njega učil drug profesor, kot se je to dogajalo doslej. Upamo, da bomo te težave rešili do jeseni. Sedaj nam manjkata še germanist in profesor za telesno vzgojo.

● Kako pa je s prostori? Šola je nova in vsaj tu nimate težav.

— Žal tudi to ni točno. Res je, da je stavba nova in velika, vendar se stiskata v njej poleg gimnazije tudi učiteljske in osnovna šola. Nujno je, da se osnovna šola izseli, sicer gimnazijski pouk ne bo mogel ustrezati sodobnim metodam. Rabimo prostore za razne zbirke in laboratorije. Tudi prostorov za tehnični pouk sedaj nimamo.

● Kako je pri vas s tehničnim poukom?

— Znano je, da smo na naši gimnaziji imeli najbolje organizirano tehnično vzgojo v Sloveniji. Pri tem so nam šla zelo na roko podjetja v bližnji okolici, ki so sprejemala naše dijake na prakso.

● Kaj menite o novi obliki mature, kot jo je prinesla reforma srednjih šol?

— Prav gotovo je pozitivno, da morajo dijaki sami sestaviti nalogo, ki je pravzaprav obširnejša razprava. Pri tem si morajo sami poiskati literaturo. S tem se naučijo, kako se razprava sploh napiše. To jim bo koristilo pozneje, ko bodo nadaljevali študij na višji stopnji. Edino pri odgovarjanju bi bilo treba poglobiti snov, tako da bi maturant prikazal znanje celotnega predmeta, ki ga zajema naloga.

● Gotovo ste seznanjeni s težavami okrog mladinskih zabav, plesov in tako dalje. Ali bi nam lahko povedali kaj o tem?

— Kulturne zabave so vsekakor potrebne. Vendar gre za to, da je vse na dostojni višini. Na plesih bi kazalo uvesti kratke programe, recitacije in podobno. Kar zadeva našo gimnazijo pa je težava v tem, da imamo dijake s širokega območja in tako težko najdemo čas za zabavo, ki bi bil primeren za vse.

● Za konec še manj pereče vprašanje: Česa si želite v tem šolskem letu?

— No, želja je precej. Da bi gimnazijo verifikirali, da bi dosegli primeren uspeh v šoli in pa gradnja nove osnovne šole, da bi tako tudi mi dobili nove prostore.

Lepo sem se zahvalil za prijazen sprejem in odšel iskati »žrtev« iz vrst dijakov. Ker je bil ravno odmor, sem jo hitro našel. Rija Polajner, predsednica gimnazijskega komiteja LMS, mi je povedala naslednje:

»Najbolj nas muči nezainteresiranost dijakov za delo. Imamo krožke in vsi, ki se

Ravenska gimnazija

zanimajo za to ali ono, lahko tam uspešno sodelujejo. Letos smo uvedli še lutkarski krožek, ki zelo dobro dela.

»Kaj meniš o plesu, kot obliki mladinskega izživljanja?»

»Zdi se mi, da bi na plesih morali uvesti kratke kulturne programe. Na plesih, ki jih imajo naši četrtošolci to že uvajamo.«

»Kaj meniš o popivanju in o 'teenagerskem' vedenju mladine?«

»Vsekakor je neprimerno.«

»In kdo je temu kriv?«

»Nekaj sami, nekaj pa tudi družbene organizacije, ki mladih ne znajo pritegniti.«

Poiskal sem še predsednika šolske skupnosti, Janka Štim-

nikarja. »Kako je pri vas z učnim uspehom?«

»Sedaj ni ravno dobro. Ne verjetno je to, da imajo petošolci i boljši uspeh kot maturantje.«

Zmanjkalo je časa in moral sem se posloviti od ravenske gimnazije. Zapuščal sem jih s prijetnim vtisom. V precej težkih okoliščinah dobro delajo, saj so ena najboljših gimnazij v Sloveniji. Organizirali so že mnogo mladinskih delovnih brigad, zgradili športni park in slednjič tudi šolo so si sami zgradili. Letos gre iz gimnazije že petnajsti rod maturantov. Kultura prodira v koroške globoče in njeno najmočnejše orožje se kuje v gimnaziji.

DARKO PASEK

Kaj bomo študirali

VTŠ

Ustanovljena je bila leta 1960, ko se začela predavanja v letnem semestru. Nastala je iz potreb prakse in traja 4 semestre. Po končanih predavanjih je potrebna diploma (maia). Naziv po šolanju: INŽENIR (ustrezno stroke), kajti šola ima pet oddelkov. Oddelki so samostojni. 1. Program predavanj je tak, da sta prva letnika splošna, v 3. semestru pa se študij cepi v naslednje smeri:

- Oddelki za strojništvo — energetiki tehnologi
 - Oddelki za elektrotehniko — laki in šibki tok
 - Oddelki za gradbeništvo — komunalna operativa
 - Oddelki za tekstili —
 - Oddelki za kemijo —
- Osnovni poudarek v prvih dveh semestrih je na matematiki, nadalje na mehaniki, elektrotehniki in kemiji (specifično za oddelke). Razen teoretičnega gradiva pri izpitih so predpisani mnogi programi in vaje, ki jih je potrebno izdelati, oziroma opraviti.

Študij v 2. letniku je različen in se smori razlikujejo po številu in težini izpitov. Povprečno je treba položiti v 2 letih 25 izpitov, kar niti ni preveč. Če uspešno vam da imajo nekateri višje šole (na v Mariboru) do 10 (deseti) izpitov.

Višja tehniška šola je zaključni študij prve stopnje. Po diplomu, ki se zavleče od treh mesecev do osm, je možen vpis na drugo stopnjo ustreznih fakultet. Na ljubljansko univerzo je možen nemoten prestop — seveda z vsimi izpiti.

Tehnika je na tujni sicer vabljiva, vendar pa študij ni tako prijeten. Kdor se želi oddelci, se istočasno odnose — neuradno seveda — mnogim brezskrbnostim zabavi, počitnicam: kajti počitnice skorajda ni. Študirati tehniko pomeni bedeti pozno v noči, vstajati zjutraj zjutraj, razpoložati, se pripravljati in iskati včasih tiste orave rezultate, ki jih dovoljuje tehnika. Pomeni otopljeno zreti za prijetelji, ki ob sobotah in nedeljah odhajajo na izlete in zabave — ti se na sklanjani nad načrti in formulami, da se ti temni pred očmi

Vse to bi naj ne bilo strahovano bodajo študentov, temveč prijateljski nasvet: koga mlka »ING«, naj premisli če na le tudi sposoben in pripravljen doseči

... Da tega le namreč strma in težka pot in le resno lo zmože ...

OCENA SREDNJEŠOLSkih GLASIL

UTRINKI • MLADI KEMIK • UTRINKI • MLADI KEMIK • UTRINKI •

Precej pozno (izšli so že oktobra) sem dobil v roke UTRINKE, glasilo literarne skupine na ekonomski srednji šoli v Murski Soboti. Razen poročila o delu šolskega komiteja LMS so vsi prispevki literarni. Kot običajno so tu mladim najbolj uspeli prispevki, ki govorijo o njihovih lastnih doživljajih ali doživljanjih, ki so jim blizu: Moj večer, Bežno srečanje. Posebno drugo je razgibano in zanimivo. »Upanje« je poizkus (govori o ljubezni in nezakonskem otroku, ki doračča brez očeta), ki se je posrečil predvsem zato, ker ni črtica, ampak nekakšna lirčna meditacija. Dve črtici »Vilma« in »Srečno novo leto« kažeta večje literarne preferenije. Prva bi — če bi ne bila tako naivna in slabo grajena — lahko lepo uspela, druga pa je vse preveč nestvarna. Pisem bi priporočil, naj se izogiba tako komplicirani snovi. Takoj ko začnejo mladi pisati o pijančih, o mladosti in sploh o »odraslih ljudeh«, ustvarjajo namreč prevečkrat prav fantastična in patetična dela. Pisec mora snov dobro poznati. Če je mlad, je pa še celo dobro, da je snov tudi njemu samemu blizu.

Pesmi so občutene in prijetne, a jim oblikovno — razumljivo — še marsikaj manjka. »Med šolskim odmorom« in »Dom, v katerem živim« pa sta kar dobra literarna zapisa. Presenetili so me pa »spovedonimi«, posebno še, ker je glasilo na precejšnji ravni. Skoraj vsi prispevki so namreč podpisani z nekakšnimi eksotičnimi imeni: Aci-Glo, Senny, Kitty, Viol. To nikakor ni primerno, še manj pa potrebno. Le zakaj se ne bi podpisali s celim imenom, tako da bi tudi sošolci lahko vedeli, kdo je kaj napisal?

Tudi o MLADEM KEMIKU (2. številka) tehnično kemične šole Ruše pišem s precejšnjo zamudo.

Zelo ugodno me je presenetilo, da tudi tehnična šola (ki niti ni tako velika) izdaja svoje glasilo, k vsemu še tako obširno (34 strani). V nasprotju z murskosoboškimi Utrinki imajo v tem glasilu le trije literarni prispevki (Ni je hotel razočarati, Slovo, Mrzel dom) resnejše literarne preferenije. V listu sta (poleg ene šaljive) le dve pesmi. Obe sta neokusni in prav nič poetični. Avtor je razočaran, a samo psuje. Zelo dober vtis pa so nare-

dili name prispevki: »Naša nova ustava«, »Daleč so zve zve ...« (o poetih v veselje), »Stara mišljenja v atomski dobi« (o starokopitnih predstojnikih), »Razmišljanje« (o potrebi po lepem). Takih prispevki, ki govorijo o stvarih, ki so zanimive za vsakogar, ali o problemih današnje mladine (in to tako neposredno), so v naših šolskih glasilih — žal — redki.

V glasilu je še mnogo prispevkov, ki so precej nezaraziti. Saj ne rečem, da bi ne bilo mogoče kaj drugega napisati o počitniških doživljanjih, o dogodkih v razredu, o nogometni tekmi itd., toda stvari se je treba pravilno lotiti in poskati tisto, kar je zares zanimivo, nenavadno, smešno. Prijetna je humoreska »Smejte se z nami«.

Uredništvu bi priporočil, da uvrsti v številko čimveč prispevkov prvega tipa, številko preveč splošnih zapisov in spisov pa naj zmanjša. To prav gotovo ne bo težko, saj je številka zelo obsežna in zdi se mi, da tudi sodelavcev ne manjka.

List je tudi ilustriran (šale), moji pa me, da pod prispevki ni podpisov ali pa so nepopolni.

PREDNOST DAJEMO DISKUSIJAM

Namesto uvodnika

Z NAMENOM, DA BI IZVEDELI KAJ VEČ O PROGRAMU IDEJNEGA IZOBRAŽEVANJA MARIBORSKIH VIŠJIH ŠOL IN O KONCEPTIH POLITIČNO-IDEOLOŠKEGA DELA V BODOČE, JE NAŠ SODELAVEC NAPRAVIL DVA KRATKA RAZGOVORA.

Tov. Leon Čepič, sekretar komiteja ZK mariborskih visokošolskih zavodov. »V kakšni obliki?« Vzemajo študentje najraje idejno vzgojo. Gotovo se spominjate marksističnih tribun, kaj menite o svobodnih katedrah, debatnih krožkih, ali mislite, da je kaka druga oblika politično ideološkega dela bolj primerna?«

»Mislim, da ni važna oblika, predvsem oblika. Idejna vzgoja je osnova naše politične aktivnosti in bi morali biti zainteresirani vsi, da si jo osvojimo na čim zanimivejši način. Predavanja naj bi bila iz naše so-

dobne problematike, seveda pa naj bi zajela tudi aktualna vprašanja iz zunanje politike. Študent, bodoči intelektualce in upravljalec, bi moral vedeti, kaj se godi doma in po svetu in v kakšnem času živi.

Pomembna je tudi ekonomsko-politična razgledanost, še posebej za študente ekonomsko-komercialne šole, saj bodo le-ti v praksi čisto nalezli na probleme iz tega področja.

»Kaj menite o vsebini politično-ideološke vzgoje?«

»Trenutno je to malo težje vprašanje, ker program še ni postavljen, ker se čuti razpust prejšnjega komi-

teja ZK MVZ. Vendar mislim, da bi bilo nujno, da program obsega naslednje probleme: ustavna vprašanja, program ZKJ, splošna družbena vprašanja, nekatera vprašanja s področja klasičnega marksizma. Mnenja sem, da bi ne smeli prenatrpati programa. Raje manj, pa tisto bolj temeljito. Morali bi pri tem biti dovolj elastični in prilagoditi program potrebam posameznih šol. Nujno se mi zdi prepletanje učnega programa in idejne vzgoje, ki bi učni program dopolnjevala.«

»Kdo mislite, bi moral skrbeti, da bi delo na tem področju nemoteno potekalo?«

»ZK in Zveza študentov, ki bi morali skupaj, v povezavi analizirati in odgovarjati na probleme in organizirati predavanja, bodisi v obliki krožkov, tribun ali kateder. Rekel sem že, da ni važna oblika. Zdi se mi, da bi morali tudi preko študentskega tiska, to je Katedre opozarjati in odgovarjati na probleme, ki zadevajo idejno vzgojo.«

Tov. Čepiču sem se zahvalil za odgovore. Nato sem poiskal tov. prof. Stefanca, ki je na VEKS predsednik komisije za politično-ideološko delo, in ga zaprosil, da mi odgovori na nekaj vprašanj. Prof. Stefanec mi je povedal naslednje:

»Mladim ljudem primanjkuje čuta odgovornosti do družbe, ki vlaga velika sredstva za njihovo izobrazbo. Manjka jim tudi čut tovarištva. Vendar si marksidsko tovarištvo napačno predstavlja in zahteva neke familiarne oblike. Vse te pojave bi z dobro idejno vzgojo gotovo odpravili.

Mnenja sem, da bi morali organizirati čim več predavanj, in sicer zanimivih. Vendar mislim, da bi bilo za začetek potrebno nekaj načelnih predavanj, ki bi naj razjasnila osnovna načela in namen idejne vzgoje. Pra-

Studentski list ima več nalog, ki mu dajejo njegov smisel. Tako mora predvsem obravnavati študijska vprašanja, socialno-ekonomske momente, skrbno prispevati k idejno političnemu izgraževanju mlade generacije, pomagati pravilno oblikovati pogled na svet, biti mesto, s katerim se vsi študentje kar najbolj aktivno vključujejo v družbena dogajanja na šoli in izven nje.

Vendar v vsem tem naj študentski list ne bi bil »cehovski«. Dajal naj bi pravičen poudarek na študenta, kot polnokrvnega državljana naše domovine, to je vtkanega v vsa družbena dogajanja — prizadevanja.

Tako se vsak študentski list vključuje v dogajanja, ki so v kulturi. To je tudi ena izmed značilnosti študentskih listov. To pa nikakor ne pomeni, da je potrebno pisati samo o kulturnih prizadevanjih znotraj študentske organizacije in samo s »študentskih pozicij« v smislu, ali je 30 študentov na kakšni prireditvi ali pa 40. In ali je bilo 5 ali 8 študentov na kakšnem razgovoru.

Gre za širše in globlje vključevanje v vsa prizadevanja. Gre za vključevanje razmišljanj mladih, za enakovreden prispevek. Seveda pa se ne sme zanemariti, celo še bolj bo potrebno aktivizirati študenta kot konsumenta kulturnih dobrin. In zato se mora vključevati v vse idejne in programske razprave.

9. konferenca jugoslovanskega študentskega tiska V bodoče tesno sodelovanje

V organizaciji našega lista je bila v Mariboru od 1. do 3. februarja 9. konferenca jugoslovanskega študentskega tiska. Udeležili so se je predstavniki vseh študentskih listov. V referatih je bila poudarjena velika vloga študentskega tiska pri oblikovanju študentske osebnosti in velika vloga, ki jo ima študentski tisk kot kraj za uveljavljanje študentov.

Zanimiva je bila razprava o fiziognomiji študentskega lista, o vsebinski širini, v katero morejo iti glede na omejene možnosti.

Udeleženci so poudarili vsestransko korist, ki jo imajo vse redakcije od sodelovanja. Ugodno je, če zastopajo študentski listi vsaj pri večjih vprašanjih, kot so študentske reforme, politika kulturnih rubrik študentskih listov ipd., enotna stališča.

V smislu utrjevanja vsejugoslovanske enotnosti je koristno, če se študentje v višješolskih in univerzitetnih središčih spoznavajo z življenjem študentov v drugih jugoslovanskih mestih. Zaradi tega smo sprejeli sklep o redni izmenjavi člankov oz. celih strani, ki bodo govorili o življenju študentov v mestih, kjer izhajajo študentski listi.

Naslednja konferenca študentskega tiska bo pozimi prihodnje leto v Beogradu.

vilno bi bilo, da bi člani ZK pomagali organizirati in voditi ta predavanja. Kar zadeva obliko, mislim, da bi bilo najbolje organizirati ali marksistične tribune ali diskusijske krožke. Na njih bi obravnavali vprašanja naše vsakdanje prakse, aktualne zunanje politične dogodke in sploh vsa vprašanja, na katera danes mlad človek naleti. Seveda je nujno, da smo pri tem skrajno pošteni in kar najbolj resni, ker bomo le tako dosegli svoj namen.

DARKO PASEK

Še vedno nam je v svežem spominu iraška revolucija iz leta 1958, ki je za vedno obračunala z osvojenim monarho-fevdalnim režimom Nuri Al-Saida, in s katero se je začelo novo poglavje v zgodovini modernega Iraka. Iraški študentje in njihova Generalna unija (GUSIR) so tedaj enotno podprli nacionalne progresivne sile in aktivno sodelovali v organizaciji novega reda in likvidaciji neokolonialističnega režima.

V teh dneh je prišlo do nenadnega prevrata. 8. februarja zgodaj zjutraj je radio Bagdad javil, da je izvršen državni udar in da je vso oblast v deželi prevzel revolucionarni svet. Nenadni prevrat — da, ali ne za poznavalca situacije v Iraku. Vojni režim, ki je začel s programom notranjih reform in zamenjavo zastarele strukture, nikoli ni uspel pridobiti solidne politične baze za svojo akcijo v množicah. Podvojenost nacionalnih sil, ekonomske težave in zanimanje tujcev za petrolej, agrarni problem, nereseno vprašanje Kurda, neredi z ostalimi arabskimi deželami so privedli notranja nasprotja do kritične točke.

Univerza in njegovo relativno številno prebivalstvo, so bili v Iraku od nekdaj barometer politične situacije, pokazatelj obetajočih neviht, začetniki akcij nacionalnega

— I R A K — ozadje zadnjih dogodkov

značaja in bojno polje političnih strank za vplivne sfere. Ko je uvidel strateško važnost univerze, je poskušal režim generala Kasema v teku zadnjih let s različnimi merami pridobiti študente, kontrolirati njihovo gibanje in v kati zadušiti vsako opozicijo. Toda, že prve mere, kot je bilo imenovanje predsednika (rektorja univerze) in dekana, premeščanje predavateljev, je izzvalo negotovanje določenih krogov. Sočasno je bila politična aktivnost iraških študentov, kot vseh partij, zmanjšana na minimum. Režim ni dovoljeval volitev študentske organizacije. Prostori Generalne unije študentov (GUSIR) so bili podvrženi policijskim preiskavam, aktivnost organizacije pa zelo omejena. Paralelno z GUSIR-om je bila 1962. leta osnovana tudi druga pollegalna študentska organizacija, tako zvana Nacionalna unija študentov (NUIS), ki je v zadnjih mesecih vse bolj odkrito nastopala proti vojnemu režimu. Če temu dodamo, da so se znotraj teh organizacij borile različne politične stranke, od starih —

mesnih, komunistov, nacionalistov in drugih, dobimo približno sliko političnega vzdušja na univerzi.

Koncem decembra se je začela v bagdaski srednji šoli Sarkija stavka dijakov zaradi premestitve nekaterih predavateljev. Stavki so se po nekaj dneh priključili še dijaki in študentje mnogih šol same univerze v Bagdadu. Neka študentska delegacija je 7. januarja vdrla v zgradbo Rektorata in pričela z gladovno stavko. 10. januarja je policija zgradbo nasilno zavzela in študente razgnala. Pri tem je bilo tudi več poškodovanih, številno aretiranih pa se je dvigalo na več sto.

Ta stavka in ukrepi, ki jih je poduzel režim, so izzvali pravi kaos v šolah in kolegijih glavnega mesta, tako da je postalo izvajanje pouka praktično nemogoče. Dr. Ahmad Al Zavari, predsednik združenja predavateljev, je poslal telegram premieru Kasemu in mu razložil, da predavatelji ne morejo opravljati svoje dolžnosti zaradi splošnega kosa, za katerega so po

njegovem mišljenju odgovorne oblasti, ki »bi lahko sprejele pravilne zahteve študentov, postavljene v praktičnem in iskrenem duhu.«

Po nasprotujočih vesteh, ki prihajajo iz Iraka, je podpiralo stavko le 20% akademskih prebivalcev. Partija arabskega prepoveda je v deklaraciji 8. januarja apelirala k podpori »našim sinovom in hčeram v herojski stavki«. Toda študentsko gibanje je bilo deljeno. Medtem ko je GUSIR prvi dan zahteval od študentov da organizirajo skupen sestanek, na katerem bi razpravljali o novo nastali situaciji, je NUIS kategorično zahteval nadaljevanje bojkota predavanj in razširitev stavke na ostala mesta.

Koncem januarja se je ta mali upor študentov končal. Izgledalo je, da se je stanje na univerzah in šolah normaliziralo. Akcija iraške aviacije in državni udar pa nasprotno dokazujeta, da je imela latentna kriza, ki je izbruhnila na površje s protestom študentov, mnogo globlje korenine.

Ne glede na to, kako se bo notranja situacija razvijala vnaprej, je gotovo, da bodo iraški študentje ostali zvesti idealom svojih tovarišev, ki so padli v borbi proti osvojenemu monarhiji za cilje revolucije od 14. julija 1958. leta.

IPC ZSJ

● Govor tov. Tita na VII. kongresu LMJ

● Kongresu je prisostvovalo tudi mnogo tujih delegacij

● Dvorana Doma sindikatov, v kateri je bil kongres

NOVA DELOVNA NALOGA: JADRANSKA MAGISTRALA

VELIK DELEŽ MLADINE PRI IZGRADNJI NAŠE SOCIALISTIČNE DEŽELE

23. januarja se je v Beogradu začel VII. kongres Ljudske mladine Jugoslavije, ki je trajal do 26. januarja. Otvoritvi so prisostvovali tudi generalni sekretar ZKJ tov. Tito, Edvard Kardelj, Aleksander Ranković in vrsta drugih visokih gostov. Največji dogodek za 1409 delegatov in mnogo gostov je bil vsekakor govor tov. Tita. Govoril je o mnogih pomembnih stvareh: o javni kritiki, o integraciji, jugoslovanstvu, o vlogi intelektualcev, o umetnosti, o gospodarstvu, o potrebi po večjem marksističnem izobraževanju mladih, o nekaterih mednarodnih problemih, o novi delovni akciji na Jadranski magistrali in o drugih stvareh. Govor tov. Tita so takrat skoraj vsi spremljali po radiu, televiziji in tisku. Večkratno dolgotrajno ploskanje v dvorani pa je bil dokaz za to, kako se bo mladina še nadalje in še bolj čvrsto zavzemala za nadaljnjo izgradnjo naše domovine.

Delegati Ljudske mladine, ali kakor je VII. kongres osvojil Zveze mladine, so v treh dneh, kolikor je trajal kongres, razpravljali o vseh področjih dejavnosti mladine, posebej pa sta zasedali dve komisiji: komisija za statut in komisija za kulturno-družbeno udejstvovanje mladih.

Ko bodo imeli, ponekod je to že bilo, delegati razgovore s člani Zveze mladine po podjetjih, šolah in drugod, bo to vneslo v organizacijo zopet novega poleta in mladostnega, naprednega duha.

ŠOLA - PRAKSA

1. podiplomski seminar diplomantov VEKŠ

Višja ekonomsko komercialna šola v Mariboru ima že okoli 150 diplomantov. Da le-ti, potem ko so diplomirali, ne bi prenehali izpopolnjevati svojega znanja in da ne bi izgubili stika z VEKŠ, je šola priredila v dneh od 7. do 9. februarja I. podiplomski seminar. Udeležilo se ga je preko 30 diplomantov VEKŠ.

V treh dneh se je zvrstilo troje predavanj za diplomante vseh oddelkov, dvoje predavanj je bilo namenjeno »komercialistom«, eno »finančnikom« in »bančnikom« skupaj, po eno pa tudi »bančnikom« in »finančnikom« ločeno.

Seminar je začel s skupnimi predavanji. Po uvodnem pozdravu ravnatelja profesorja Rudija Crnkovića je profesor Tine Lah govoril o temi »Integracije in strokovni kadri«. Isti dan popoldne je predaval Mitja Kamušič, direktor kranjskega voda za izobraževanje kadrov in proučevanje organizacije dela. Tema: Uspešno vodenje.

Naslednji dan popoldne je predaval vsem diplomantom prof. dr. Matija Meznarič o »Analizi poslovanja za leto 1962«. Popoldan je bil namenjen specialnim predavanjem: komercialisti so poslušali predavanje prof. Bogomirja Deželaka: »Organizacija in metode analize trga«, finančniki temo prof. Rudija Crnkovića: »Viri kreditiranja v letu 1963« in št. Dušana Bobeka: »Sestava kreditnega elaborata«, bančniki pa temo »Kreditna bilanca za leto 1963«, ki jo je predaval tov. Jane Bukovec, direktor sektorja za kreditno bilanco splošne gosp. arske banke LRS.

Tretji dan je prišlo do spremembe prvotno predvidenega programa: namesto predavanja dr. Vladimira Pertota, »Zunaj govinsko poslovanje in Evropska gospodarska skupnost« j. mercantilistom predaval hon. pred VEKŠ Franc Lorbek o temi »Funkcionalna povezanost oddelka za proučevanje« a z osnovnimi gospodarskimi dejavnostmi v proizvodnem podjetju. Bančniki in finančniki pa so poslušali predavanje tov. Franja Vetrha, višjega referenta Zavoda za planiranje OLO Maribor, o temi »Značilnosti gospodarskega razvoja FLRJ v letu 1963«.

Po tem predavanju se je razvila živahna razprava, v kateri so študentje postavili predavateljem vrsto vprašanj, pa tudi načeli nekaj konkretnih problemov, s katerimi so se srečali v svoji praksi.

Anketa, ki so jo izpolnili vsi poslušalci zadnji dan seminarja, je pokazala, da je podiplomski seminar prav gotovo dosegel svoj namen in da bi bilo v bodoče primerno prirediti podoben seminar

vsaj dvakrat letno. Morda bo tudi kazalo, glede na hitro naraščajoče število diplomantov, razdeliti oz. ločiti podiplomski seminar in ga prirediti posebej za diplomante

komercialni oddelkov (splošna komercialna, zunanja trgovina, transport in zavarovanje, turizem in gostinstvo) in posebej za diplomante finančnih oddelkov (kreditno posredstvo in finance, bančništvo). Seveda bo tudi v tem, in sicer tudi nekoliko ožjem okviru potrebno prirediti nekaj splošnih in nekaj specialnih predavanj.

MM

Ustanovljen klub diplomantov VEKŠ

Višje šole so bile prav gotovo ustanovljene zato, da bi gospodarstvo dobilo strokovnjake praktike v krajšem času, ne šele po 5 ali 6 letih, polne teoretične učenosti in odmaknjene od prakse, kateri jih je treba šele približati. To pa nikakor ne pomeni, da diplomanti višjih šol in I. stopnje lahko smatrajo svoje znanje za dovolj popolno, da jim ne bi bilo potrebno nikakršno nadaljnje izobraževanje, in da ne bi bilo koristno tudi njihovo nadaljnje šolanje, zlasti istočasno s delom na delovnih mestih.

To je ena izmed osnovnih nalog kluba diplomantov VEKŠ, ustanovljenega v petek, 8. februarja, ki združuje za sedaj 85 izmed 150 diplomantov VEKŠ. Klub diplomantov VEKŠ, ki ga bo vodil upravni odbor z Otom Brezovškom na čelu, bo razen za strokovne naloge skrbel tudi za ohranjanje prijateljskih vezi med diplomanti, za reševanje strokovnih problemov, za uveljavljanje diplomantov VEKŠ v praksi, neprestano bo spremljal diplomante in izpopolnjeval njihovo znanje, proučeval bo vprašanja v zvezi z vpisovanjem na VEKŠ, v zvezi z zaposlovanjem diplomantov, v zvezi z izrednim študiranjem, s politiko stipendiranja. Diplomanti VEKŠ bodo zlasti sodelovali s šolo, s katero jih vežejo cilji, študij, ne bo pa to organ šole, ampak družbeno samostojno telo. Dalje je ustanovni občni zbor sprejel sklep, da bodo vsi člani stalno sodelovali v delu strokovnih organizacij, zlasti društva ekonomistov, in pri delu sekcij izrednih študentov VEKŠ, ki jim bodo prav gotovo zelo koristile izkušnje kolegov, ki so že diplomirali.

Razen tega je razprava na ustanovnem občnem zboru pokazala željo diplomantov, da bi lahko nadaljevali študij na II. stopnji v Mariboru, oziroma da bi ljubljanska ekonomska fakulteta spremenila določila o tem, da mora vsak diplomant I. stopnje, ne glede na to, na kateri ustanovi je dosegel diplomu I. stopnje, opraviti sprejemni izpit za sprejem na II. stopnjo, razen tega pa še diferencialne izpite, če menja oddelček oziroma specializacijo. To sicer velja tudi za diplomante I. stopnje ljubljanske ekonomske fakultete, vendar je vprašanje, če je tak sistem upravičen in smiseln.

Kako je z drugo stopnjo agronomije

V lanskem letu je dala Višja agronomska šola prve diplomante. S tem v zvezi se je postavilo vprašanje možnosti prestopa diplomantov na drugo stopnjo študija agronomije. Šola vzdržuje stalne stike z agronomsko fakulteto v Ljubljani in je v skladu z učnim programom fakultete prilagodila svojega, tako da ni bilo nobenih ovir pri prestopu, oz. nadaljevanju študija. Istočasno so se nekateri študentje, ki so prišli na VAS iz drugih republik, pozanimali, kako je s prestopom na drugo stopnjo agronomске fakultete v Zemun. Po prejetih informacijah je bilo razvidno, da bodo imeli diplomanti VAS, če bi hoteli študirati v Zemun, velike težave, tako da bi jim bil prehod praktično nemogoč.

Naš list je zaradi tega, na prošnjo nekaterih študentov VAS poslal dopis agronomski fakulteti v Zemun z željo, da dobimo o tem podrobnejše informacije.

V odgovoru, ki smo ga prejeli 10. X. 1962, navaja dekanat sledeče: »Statut Agronomске fakultete v Beogra-

du-Zemenu predvideva po členu 92. glede prestopa diplomantov I. stopnje na II. stopnjo: študenti, ki so dovršili prvo stopnjo, imajo pravico do vpisa na drugo stopnjo, v ustreznem oddelku.

Kandidati, ki so dovršili študij na prvi stopnji po študijskem načrtu, ki se razlikuje od študija na tej fakulteti, bodo polagali diferencialni izpit.

V nadaljevanju dopisa dekanat zanika, da bi agronomska fakulteta v Zemun sprejemala samo študente iz Srbije, kaj je najbolje razvidno iz velikega števila slušateljev iz vseh republik, ki so vpisani na ustanovi. Dekanat fakultete se zatorej obrača na nas s prošnjo, naj mu po možnosti pošljemo študijski načrt naše šole, da bi lahko natančno določili, katere spremembe bodo morali diplomanti VAS iz Maribora polagati kot pogoj za nadaljevanje študija na drugi stopnji zemunske fakultete.

Čeprav je uprava Višje agronomске šole študijski program v Zemun pravočasno poslal, žal še vedno nismo prejeli iz Zemuna željenega odgovora.

Vpliv in psihologija filma

KRATKO RAZMIŠLJANJE O FILMU IN OBČINSTVU

Z razvojem filmske umetnosti so se postavila tudi pred občinstvo različna vprašanja glede na estetsko vrednotenje filma. Pojavilo se je tudi etično vzgojno vprašanje, ki ima svoj pozitivni ali na žalost večkrat tudi negativni odziv med občinstvom, še posebej med mladino, ki je zelo dojemljiva za etične strani filmov, čeprav se tega niti ne zaveda.

Film ima v današnjem času tako pomembno mesto v družbi, da je potrebno veliko več storiti za njegovo uveljavitev, kakor samo hoditi v kino. Filme je treba razumeti, jih znati oceniti in jim odmeriti dokončno veljaven prostor v družbi. Sleherna vas, sleherni prebivalec v najbolj oddaljenem kottičku dežele pozna kino. Veliko je takih ljudi, ki niso v življenju prebrali niti ene knjige, ki niso bili niti enkrat v gledališču, in vendar hodijo v kino. Pri takih ljudeh je film edino sredstvo, ki vsaj nekoliko zadovoljuje njihove neprebujene, skoraj podzavestne »kulturne potrebe«. In kakšne filme gledajo? Nikoli jih nihče ni naučil ločiti zrna od plevela, zato ne znajo razlikovati umetniškega filma od sentimentalne melodrame, nekaterim celo surova, slabo izdelana kavbojka pomeni več, kakor resnično umetniško delo.

Prepričan sem, da vsebuje vsak, še tako slab film, nekaj lepih prizorov, toda ti ne odtehtajo celotnega, negativnega vtisa. Pred dnevi mi je nekdo pripovedoval o filmu, ki smo ga pred nedavnim gledali v naših kinematografih: Pred strelom. (To je kavbojka, ki nima posebnih kvalitete, razen ene: prepričljivo je bilo prikazano naraščanje strahu med preprostimi meščani, dokler ni to naposled izbruhnilo v odkrito sovraštvo do nalvnega in nedolžnega trgovca. Prav ta proces pa je »razdednil« glavne igralca, junaka zgodbe, ker je kazal dejanje množice.)

In ta človek mi je rekel: »V filmu ni glavnega junaka...« To je značilno. Mladina, pa tudi mnogi odrasli želijo videti na platnu junake. Želijo videti moč. Sebe želijo videti v teh vlogah. Predstavlja se kot zmagoviti junaki detektivk, kavbojk, ljubezen-

skih filmov. Njim je filma kot celote, ki bi naj obravnavala neko določeno življenjsko problematiko, malo mar. Pravzaprav tega od filma niti ne zahtevajo. In prav Maribor je značilen primer za tako gledanje filmov.

Poglejmo še drugi film: Zivim za tebe. Tudi ta je pri nas dobro uspel. Toda to je vsaj film s precejšnjimi kvaliteta. Uspel pa je zato, ker je znal Danny Kaye podati glavnega junaka izredno prisrčno in človeško toplo, ker je bilo v njegovi interpretaciji venomer čutiti: človek sem, vse težkoče se mi lahko pripetijo, toda biti moram vselej pošten in dober. Pa tudi cela zgodba je izpovedovala in težila za to mislijo. In to kakor nalašč ustrezno okusu široke množice. Marsikdo je tu pomislil: Joj, kako je neobogljjen, kako sva si midva podobna. Tokrat si ni več želel biti, kar je junak na filmskem platnu bil, marveč je ugotavljal, da je junak s platna podoben njemu, to je gledalcu. In vendar sta oba omenjena filma čisto preprosta, njun izraz je tako star kot filmska umetnost sama, v njima ni bilo poveda-

V redkem umetniško umeljenem koprodukcijem filmu, v norveško-jugoslovanski KRVAVI POTI, igra glavno vlogo Milivoj Živanović

nega ničesar novega, izvirnega. Bila sta vsemu občinstvu lahko razumljiva.

Pa vzemimo še filme, kakor so Moderato cantabile, Noč, Nazarin. Tukaj pa vsa doseđanja umljiva merila odvedo. In vendar so vsi našti filmi velike umetnine, ki razodevajo današnjega človeka na sodoben, večkrat zelo pretresljiv način. Razlika je le v filmskem izrazu, ki se je tukaj povzpelo visoko nad vsakdanji, življenjski realizem, v novo, sodobno višjo resničnost, ustrezno položaju, ki ga scenarij obravnava.

Pri takih filmih se večina občinstva zmede; zlasti, kadar je obravnavani problem nekoliko abstrakten, kadar izpoveduje kakšno filozofsko tezo in je preprostemu pojmovanju življenja tuj. Večina obiskovalcev začne med predstavo zehati; nekateri celo zapuščajo dvorano (kar se še

ni zgodilo pri nobeni kavbojki ali kriminalki čeprav bi bilo tam bolj umestno). Pravilno moremo domnevati, da taki filmi ne razgibljejo množice, marveč le ožji krog občinstva, ki išče v umetnosti, torej v filmu estetski in etično zadovoljstvo. Vsekakor zapuščajo takji filmi v tem krogu ljudi globoke, neizbrisne sledove; marsikdaj jim celo ti filmi pomagajo razumeti in spoznavati njihovo lastno duševnost in njene zapletene procese. Tako različni filmi na različne načine oblikujejo in vplivajo na svoje občinstvo.

Ivan Herga

»Čemu služi naš tisk, čemu služijo naši dnevniki in drugi listi? Služiti morajo formiranju našega socialističnega človeka in razvijanju naših socialističnih odnosov.« je dejal predsednik Tito v razgovoru s člani predsedništva Zveze novinarjev Jugoslavije. V daljšem razgovoru je odgovarjal na vprašanja tovariš Tito razlagal svoje poglede na nekatere aktualne probleme našega tiska in našega družbenega razvoja sploh. Naš list prinaša nekaj misli iz tega razgovora.

Tovariš Tito se je strinjal z mnenjem novinarjev o nekaterih slabostih našega tiska. Med drugim je poudaril: »Docela se strinjam z mnenjem, ki je bilo tu povedano, da so v našem časopisju najslabše kulturne rubrike. V njih srečamo vsakršna stališča o umetnosti in drugih področjih kulture. Celotna takšna gledišča so, ki ne ustrezajo socialističnim pojmovanjem o ustvarjanju v takšni državi, kot je naša. Po mojem mnenju so torej najvažnejši problemi našega tiska, ki bi jih bilo treba rešiti, materialna in idejna, pa tudi organizacijska. Problemov se je treba lotevati prvenstveno predvsem, kadar se posveča opisovanju nekoga določenega področja našega notranjega življenja, na primer o pisanju študijskih, ekonomskih ali drugih člankov. Ne zadostuje opisovati našo vsakdanjo prakso, marveč je treba pomagati s študijskimi članki, iz katerih se bodo ljudje tudi česa naučili. Premalo je pri našem tisku ekonomistov-specialistov niti kritikov, ki bi se posvetili raznim panogam umetnosti oziroma posameznim kulturnim problemom. Strinjam se, da naši ljudje niso navajeni kritike, da nimajo niti svoje kritike, toda naš tisk ne sme biti kriti-

Iz pogovora tov. Tita s člani predsedstva Zveze novinarjev Jugoslavije

Oblažiti protislovja

karski, toda tudi kritično je treba obravnavati določene stvari in pojave. Zato je potrebno dobro poznavanje problemov. Nekateri posamezniki, ki so jih moje besede prizadele, mislim besede iz mojih prejšnjih govorov v Zelezniku, Beogradu, ugovarjajo in se vprašujejo, odkod imam pravico kritizirati negativne pojave v kulturi. Pravijo: Tito vodi dobro politiko, ni pa pristojen za področje kulture. Tisti, ki tako govori, ne razume, kaj je komunistična partija, kaj je socializem, kaj komunizem. Ne odgovarjam samo za industrializacijo in kmetijstvo, ampak tudi za kulturo, ker nisem samo predsednik republike, ampak tudi generalni sekretar Zveze komunistov. Kot tak pa sem odgovoren pred zgodovino in ljudstvom za pravilno usmerjanje razvoja naše dežele. Poleg tega pa lahko kot povprečen človek, ki gleda na umetnost, tudi vem, kaj je dobro in kaj ni. Pri nas v Jugoslaviji je abstraktna smer postala prevladujoča. Realisti so potisnjeni malo ob stran, nagrade pa dobivajo predvsem abstraktni umetniki. Za to niso krivi umetniki, marveč odgovorni voditelji-komunisti, ki jim je zaupano razpolaganje s sredstvi in ki so dajali nagrade tudi tistim, katerim jih ne bi smeli. Kaže, da izvira tak odnos od realizma od tistih, ki sploh niso sposobni narediti nekaj umetniško vrednega. Točno je, da so tudi v realizmu dobra in slaba dela. Vseh možnih nians. Toda še

vedno je moč v realizmu iti naprej. Tudi modernizem ni abstraktnost, marveč je po svoje abstraktni del realizma, samo z razliko koraka naprej. Ze danes sem v zvezi s temi svojimi mislimi prejel številna pisma, ki odbravajo moje besede na kongresu mladine itd., in to ne od ljudi, ki ne vedo kaj je umetnost, ampak od sposobnih umetnikov, ki so v našem slikarstvu, kiparstvu in drugje že ustvarili velika dela.

Proti našim umetnikom ne bo nobenih administrativnih ukrepov, ker bi bili ti v nasprotju s programom ZK. Naj ti posamezniki delajo kar hočejo. Vendar naj delajo to na svoj račun. In če hoče njihovo delo kupiti kak privatnik, naj ga kupi. Mi pa zato ne bomo več dajali državnega denarja, in sicer milijonov, za take slike. V našem tisku bi moral paziti, da sedaj ne bi nastalo nekakšno »preganjanje čarovnic«, marveč konstruktivna kritika, kajti kritikom, ki so se usmerili v abstraktnost zato, ker je to trenutno zelo donosno, bi bilo treba pomagati, naj uberejo nekoliko pravičnejšo pot, da bi tako prišli do izraza njihove ustvarjalne sposobnosti.

Kar zadeva našo kulturo, se to, o čemer sem govoril v Beogradu, nanaša na vse. Kajti če hočemo ustvarjati socialistično kulturo, potem moramo imeti enoten program. Biti mora jugoslovanska. Ne more vsaka republika, vsak narod ustvarjati svojo posebno

socialistično kulturo, ker bi bil to separatizem, ki bi danes ali jutri nujno vodil do hudih recidiv. Prizadevati si moramo ublažiti protislovja, ki so še pri nas, in sicer tako da bomo v svoji deželi ustvarili enotno socialistično kulturo, ki bo s tem, ker je jugoslovanska, tudi lastna vseh naših narodov. Kadar govorimo o tem, mislim na tisto, kar je pozitivno, brez vnašanja negativnih tradicij v našo novo družbeno ureditev. Take tradicije bi ovirale ustvarjanje enotne socialistične zavesti. Toda kadar gre za kulturo in zlasti še za šolstvo, potem je treba po moje čuvati tisto osnovno nit splošne jugoslovanske izobrazbe, ki mora biti v vsaki republiki ista, torej jugoslovanska, čeprav je mogoče obdržati tudi nekatere nacionalne posebnosti. Ne mislim na jezik in običaje, marveč na programe, ki naj bodo na liniji splošne jugoslovanske skupnosti. Skupna in enotna naj bo vzgoja v duhu marksizma in leninizma. Otroke v šoli je treba vzgajati v tem duhu, da bi lahko pozneje kot delovni ljudje sprejeli in uporabili to ideologijo z manjšimi težavami, kot se je to doslej dogajalo. Izobrazba bodo torej taka, da bodo otroci Slovencev Hrvatov, Makedoncev, Srbov in drugih dobili v šoli tako vzgojo, ki jim bo usmerila potrebe enotne jugoslovanske socialistične skupnosti. Program bi bilo treba spremeniti tako, da rečimo otrokom ne bi preveč govorili samo o preteklosti njihovega naroda in o raznih veličinah te preteklosti, ker se take stvari predimenzionirajo in obijo otroci popolnoma napačne nazore v odnosu na druge narodnosti v Jugoslaviji.

- * Februarja je vodstvo mariborske študijske
- * knjižnice sklicalo tiskovno konferenco, da
- * bi seznanilo javnost s problemi, ki se zad-
- * nje čase vedno bolj nabirajo okoli nje.

VEČ PROSTOROV!

Študijska knjižnica v Mariboru je po številu knjig druga največja v Sloveniji, saj ima okoli 120.000 zvezkov. Toda kaj pomaga vse to kulturno bogastvo, če ni na razpolago dovolj prostorov, da bi se izposojanje in čitanje lahko v polni meri razraslo. Ravnatelj študijske knjižnice, tov. Jaro Dolar, je dejal: »Število sedežev se je od januarja 1958 do januarja 1963 povečalo za enkrat, medtem ko se je število rednih obiskovalcev povečalo sedemkrat. Januarja 1958 smo imeli 406 bralcev, sedaj pa jih imamo 2486. Jasno je, da pri ta-

kem stanju hitro zmanjka sedežev in dogaja se, da nekateri že ob 6. uri zjutraj čakajo pred knjižnico na sedeže. Del težav v zvezi s prostori bi lahko rešile sole, saj bi lahko dale na razpolago zakurjene razrede ali predavalnice, v katerih bi študentje in dijaki lahko študirali po svojih lastnih zapiskih in skriptah. Ni namreč namen študijske knjižnice, da bi se v njej dijaki in študentje učili, temveč da bi našli tam potreben material za različne vrste maturitetnih nalog in za širjenje redkejših leposlovnih del. Dogajajo se seve-

da tudi neljuba trenja med študenti, ker nekateri, bolj egoistični posamezniki pridejo že navsezgodaj in rezervirajo več sedežev, da bi jih lahko potem oddali svojim znancem. To zelo otežkoča delo in mislim, da bi lahko to rešili s sorazmerno majhnimi sredstvi. V stavbi, kjer je sedaj študijska knjižnica, - tri stanovanja. Iz njih bi lahko naredili čitalnice. S tem bi prvič rešili problem pomanjkanja prostora in tu bi samo knjižnico bi lahko bolje uredili, ker bi v celotni stavbi lahko bili samo knjižnični prostori. S tem bi omogočili

našim obiskovalcem tudi pustili celo naše upravne prostore, kar pa seveda zelo ovira delo naših knjižničark. Te so že tako malo preobremenjene, ker morajo iskati srednješolcem-maturantom literaturo, ki jo ti potrebujejo za svoje zaključne naloge. Profesrij bi bilo maturantom vsaj v grobem nakazali literaturo, in tako vsaj malo olajšali delo naših uslužbencev.

Zanimalo nas je finančno vprašanje. »Trenutno imamo dovolj sredstev, da lahko sproti kupujemo knjige, ki neprestano izhajajo,« je povedal prof. Dolar. »Manjka pa nam denarja, da bi lahko vse prostore čisto uredili in pa seveda stanovanja...« Stanovanja. Zamislil sem se. Vedno več je zanimanja za študijsko knjižnico, posebno odkar so v Mariboru višje šole. Vedno več je študentov, ki nujno potrebujejo študijsko knjižnico za nemoten študij in za znanstveno delo.

Prof. Jaro DOLAR

Darko Pašek

ŽENSKA NAŠEGA ČASA

Hans Kades:

HIŠA LEPIH SANJ

PREVEDEL BRUNO HARTMAN, ZALOZBA OBZORJA MARIBOR

Roman znanega nemškega pisatelja je izšel v izvirniku komaj pred letom. Dogodki, ki jih pisatelj opisuje, se odvijajo okrog leta 1958. Torej govori to delo popolnoma o današnjem času in je prav zaradi tega še posebej zanimivo.

Azurna obala. Lepa manekenka Ethelka ljubimka z ameriškim novinarjem Billom. Njena prijateljica Floriani, modna novinarka, pa vztrajno odbija njegovega rojaka Jacka. Potem se dogajanje odvija dalje v modni hiši Argent. Po smrti glavnega direktorja pride ta na površje mladi kreator Frégat in Ethelka. Frégat je ob nastopu odgovornega položaja v težki krizi. Kakorkoli bi moral ustvariti nove osnutke, da bi potrdil sloves, ki mu ga ustvarjajo časopisi, vendar nima prave ideje. Iz zagate ga reši Ethelka. Bill jo je zapustil, ker se je preveč posvečala službi in premalo njemu. Ljubezen je našel pri nežni, pozorni Floriani. Zdaj krađe Ethelka nadarjeni, a še povsem neznan Floriani njene osnutke in se tako obenem nekako skuša maščevati. Frégat

osnutke uporabi, Floriani pa jih proda v Ameriko. Izbruhne škandal. Toda visoki modi - tako francoska kot ameriška - ne dovolita, da bi prišlo to v javnost. Vse lepo poravnajo, vendar Ethelka izgubi službo in zapusti Pariz.

Floriani pa je zrasla v sicer ozkem okolju, a je le imela topel dom. V Pariz je prišla kot modna novinarka. Mlajša je od Ethelke, lepa in nadarjena. Predvsem pa je mnogo bolj ženska in mnogo bolj skromna. Pri Billu išče in najde nežnost in pozornost. In to mu lahko tudi sama iz vsega srea vrača.

Pisec postavi pred nas vprašanje, kakšna je ženska sedanjosti in še posebej - ženska bodočnosti. Ali je to tip Ethelke, »svobodne ženske«, ženske, ki je v življenju in ljubezni čustva ne ovirajo preveč. Ali pa bo to ženska, ki bo kljub temu, da bo pri svojem delu zmagovala in napredovala, vendarle morala ostati majhna, omejena z ljubeznijo? Ali se bo uveljavil tip nežne, skromne Floriani ali upornice Ethelke.

Jasno: razum ne more nadomestiti ljubezni. Floriani najde srečo, Ethelka je ob vse. To je po zgradbi romana in po vsej situaciji prepričljivo. Toda jaz vendarle simpatiziram z Ethelko, saj ves čas nekaj hoče, se ves čas bori. Bori se za samostojnost in za svobodo same sebe - ženske, ima pa eno samo - čeprav hudo - napako, da se ob vsej tej borbi za ugled in veljavo ne uspe dokopati do ljubezni. Njen položaj in okolje jo preveč prizadeneta. Tu se - vsaj malo - kaže piščeva obtožba brezobzirne družbe.

In kakšna posebna Florianina zasluga bi naj bila v tem, da se je manj spustila v življenje in da je Billa pričakovala po klasičnem receptu: poštena, v lepi službi. Razen seveda, če se dosledno držimo pravila - čista ljubezen zmaga.

Okolje, v katerem se roman dogaja, nam je morda malo tuje, toda ženske, podobne glavnima junakinjama, bi prav gotovo našli tudi pri nas, čeprav so značilne za zahod in posebej za Francijo.

Iz tistih časov — trobentar BIX BEIDERBECKE (na sliki skrajno desni)

PRIZORIŠČE JAZZA

V knjigi »THE JAZZ SCENE« je avtor Francis Newton prodril globlje kot njegovi predhodniki. Ne raziskuje samo izvor jazz, temveč tudi njegovo komercialno rast, poslušalce, priljubljenost jazz v Angliji in ostalih evropskih državah, ter odnos med jazzom in resno glasbo. To je ena izmed najvažnejših knjig o jazzu, kar jih je bilo natisnjenih kjerkoli, poudarja News Chronicle. Razumljiva, jasno označena... pisana okusno in odkritosrčno piše — Tribune; najboljša študijozno delo takšne zvrsti, kar nam jih je dosegljivih dandanes, ugotavlja Jazz-mesečnik.

To je samo nekaj komplimentov od mnogih, s katerimi so knjigo zasuli. V nadaljevanjih bomo objavili nekaj najzanimivejših ter za nas najpomembnejših misli o jazzu, morda se včasih globlje pogledati v posamezne smeri ali dobe.

— Nisem tak ekspert, kakršnih se najde mnogo v svetu jazz, pričinja avtor svoj predgovor, in ne bi mogel napisati o jazzu te knjige, brez zbiranja raznih ljudskih mnenj. Razmeroma mnogo sem povzel iz raznih pomembnih knjig o jazzu in iz biltenov. Pravzaprav pa se moramo zahvaliti številnim izvajanjem jazz, kritikom, novinarjem in ostalim, ki so mi mnogo pripomogli, da sem lahko zbral takšno gradivo.

Knjiga govori o jazzu kot najbolj zaznavnem kulturnem fenomenu našega stoletja. Ni le ena od zvrsti, določen tip glasbe, temveč predstavlja zmago glasbe, ki odraža družbo, v kateri živimo. Jazz ne vsebuje samo zvokov, ki jih zaznavamo v različnih kombinacijah (skupine instrumentov). Pomembni so tudi glasbeniki, ki igrajo: beli, črni, ameriški in tudi nemški. Povzema ideje iz krogov, kjer ga igrajo, ter je čisto naslonjen na ekonomsko in intelektualno razvito okolico in je podvržen vplivu ljudi, ki ga poslušajo, pišejo o njem in ga izvajajo. Vi, ki berete te vrstice, in jaz, ki sem jih napisal, nismo zadnji in nepričakovani gostje v svetu jazz. Kakšen je pravzaprav naš delež v tej zvrsti umetnosti, ki je še do nedavna bila izključno domena črncev in tudi belcev v južnih državah ZDA?

Jazz ni ustvarjen kot domena posameznikov ali kot »hobby« večine, združenem z nekaj navdušenci, temveč kot ena izmed glasbenih smeri, včasih

tudi skrajnost umetnosti našega modernega življenja. Če se razvija, je to zato, ker se gibljejo močje in žene; vi in jaz. Če se nam včasih zdi, da tava in je brez kontrole, potem je to zaradi tega, ker je okolje v katerem živimo, takšno. Prav iz teh razlogov se nisem omejil na samo golo pisanje o zgodovini in stilnem razvoju jazz, temveč sem skušal povezati jazz z zabavno glasbo in z ljudmi, ki ga igrajo in poslušajo, in končno omeniti jazz v povezavi z ostalo umetnostjo. V času, ko so nastale te vrstice, ni skoraj na vsem svetu mesta, kjer bi kdo ne poslušal posnetkov jazz glasbenikov od Louisa Armstronga do Charlieja Parkerja. Prav tako ni glasbenika, ki ne bi improviziral na teme St. LOIS bluesa ali How-high-Moon. W. C. Handyja, ki je prvi definiral obliko bluesa, so pokopali v spremstvu tisočev prijateljev in prebivalcev Harlema. Luisa Armstronga so povabili celo na edinburški festival, čeprav je ta prireditev namenjena predvsem seriozni glasbi. Marsikdo se morda še spomni moderne opere Rolfa Liebermana »Sola za žene«, ki so jo pred leti predvajali v mariborski operni hiši. Avtor tega dela je v eni izmed svojih simfonij združil moderno jazz-glasbo s sodobnim načinom pisanja simfonične umetnine. To niso le osamljeni primeri, kako se jazz uveljavlja, razvija in kako ni enostranski ali posledica prizadevanj samo nekaterih navdušencev.

Beseda »jazz« v pravem smislu besede je našla pot v tisk in do utemeljene uporabe pred nekaj več kot štiri-desetimi leti — recimo okrog leta 1915. Kolikor pa zasledujemo izvor še glo-lje, opazimo da je še starejša, čeprav ne dosti. V začetku leta 1900 je razme-roma mnogo črncev iz južnih držav, ki so prebivali malo dalje od delte Missis-sipi, poslušalo takšno glasbo še z začudenjem. Šele ko je jazz leta 1917 v New Yorku dobil nekakšno upravno vodstvo in bil tako rekoč registriran, so ga uvedli tudi pri plesu. Tedaj je pričel njegov nenehni razvoj in sčasoma je dobival jazz drugačno obliko.

Težko bi našli kakšno paralelo za njegovo nenavadno zgodovino. Ostale lokalne glasbene skupine so imele možnost pridobivati pristaše: Madžare, Spance, Južne Amerikance... Današnja doba in njena kultura potrebuje namreč občasne krvne transfuzije za svojo pomladitev, tako sta utrujeni in izčrpani, kajti sicer bi postala brez-

krvna umetnost povprečnežev. V Evropi so si aristokrati in višji srednji sloji izposodili valček za svojo sprostitvev, polka je postala nenehen spremljevalec kmečkega in revolucionarnega razreda, kasneje so romantični intelektualci odkrili pretresljivost (grozo) andaluzijske Carmen in Don Hoseja. Za zahodno civilizacijo je to enostavno, saj vse to le sprejema. Dokler ni sled-njič nastopila prava zmaga jazz, ko je jazz postal tudi osnovni jezik moder-nega plesa in popularna glasba mestne in industrijske civilizacije, v mnogih mestih pa je postal navdove priljubljen in potreben.

Na tem področju je bilo doslej do-volj narejenega. Mnogi glasbeniki so

sprejeli jazz ne samo kot nekaj novega, kot nov glasbeni jezik ali senzacija, temveč kot umetnost, ki jo je potrebno študirati in jemati zelo resno ter se vanjo poglobljati. Iz raznih virov so nam znane folklorne skupine raznih narodov, ki so reproducirale zapadnoafriške plesne (rituale), vendar za jazz ne pomenijo mnogo. To pa predvsem zaradi tega, ker se je jazz naglo razvijal in je imel možnosti za razvoj, take skupine po ohranjajo tradicijo. Jazz se v bistvu ni razvil samo v eno izmed zvrsti popularne glasbe, ampak v smer, ki je sicer popolna glas-bena umetnost, ki jo pa vendarle težko dokažemo. Jazz želi v sebi spojiti vse prednosti in se končno uveljaviti v glasbeni umetnosti. Ze okoli leta 1920 so pogosto v krogih intelektualcev govorili o jazzu, kot o glasbi bodočnosti, katere ritem in zvok bi naj oponašala zven in gibanje strojev — torej nekakšna melodija tehnike.

V ponedeljek so podelili Marjanu Krambergerju letošnjo Prežihovo nagrado za zbirko »PESMI 1961«. Zaradi tehničnih ovir več o tem v naslednji številki.

● NADALJEVANJE PRIHODNJIČ

Dve v prozi

Sleherna zvezda je nocoj kakor drobna kaplja, ki potihoma drhti v moji duši.

— Ti jočeš pred durmi jutra. Jočeš, in jaz poljubljam tvoje solze. Ne čutim njih grenkobe, ne ognja, ne plamena. A vendar me peko bolj kot grenka sol, bolj kot ogenj, bolj kot plamen.

— Mila podoba, zazrem se ti v lice in oči. Tedaj spregovoriš. Brezglasno, tiho, o sladki čudež, spregovoriš besede o ljubezni. Moje ustnice, kakor omamljene, vzdrtijo. Potem počasi vzide sonce. In v mraku tvojih oči zagledam svoj obraz.

Tedaj onemim in se ti priklonim.

Ostani tu, kjer so tisočletna, prastara tla pokrita z mehkim, zelenim mahom, ki bo božal stopinje tvojih nog.

Ostani tu, kjer so drevesa posadila svoje korenine v črno, spočito zemljo; ostani tu, kjer se nebo zdi kot ogromna, temnosinja ponjava, preluknjana s tisoči in tisoči drobnih zvezd;

ostani tu, kjer kaplje spomina neslišno drsijo skozi noč; ostani tu, kjer živim jaz...

Ivan Hergo

Srečanja v Varaždinu

- Varaždin. Sneg. Ljudje hitijo, ne meneč se za druge. Prehitevata jih
- delo in čas. Le na trgu se zbirajo dopoldanske klepetulje v krog, ki je
- vedno večji. Vsaka hoče imeti besedo: »Ej, brate, kako so jajca danes
- draga! Mara mi je včeraj rekla...«

Nekdanje srednjeveško središče Hrvatske — Varaždin — je danes dobro razvito industrijsko mesto. Varteks, VIS, Kalnik in VIO so najvažnejši industrijski objekti. Mesto ima bogato kulturno tradicijo, saj se je začelo razvijati zgodaj v srednjem veku. Mogoče so prav zato prebivalci tako ponosni, čeprav so prijazni in šegavi. Sami se označujejo v znani narodni pesmi: »Ja sam Varaždinac, Varaždinac, domovine sin...«

Gotovo ni zgolj slučaj, da se je prav tukaj začelo razvijati visoko šolstvo. Varaždin ima danes dve višji šoli in oddelek zagrebške ekonomske fakultete. Vseh rednih študentov je okrog 700 in prav njim je bil namenjen moj enodnevni obisk: njihovemu delu, zabavi in problemom.

Dobri pogoji

Višja ekonomska šola je v središču mesta, v stari samostanski zgradbi. V razgovoru z direktorjem te šole sem izvedel, da so začeli z rednimi predavanji konec lanskega leta. Glavni namen šole je dati varaždinski industriji pravilno usposobljene ljudi, kajti analize so pokazale, da so potrebe po teh največje. Študijski program pa vključuje s programom zagrebške ekonomske fakultete, tako da bo mogoče nadaljnji študij. Program je zelo obširen in zahteven. Že v začetku so opazili veliko neresnosti pri dobri tretjini študentov. Zato so se odločili za temeljito selekcijo. Uvedli so obvezne kolokvije, ki jih seveda upoštevajo pri izpitih, tako da je študent lahko tudi oproščen

jetja. Izvedel sem tudi, da dobra polovica rednih študentov dobiva štipendije, tako da večjih ekonomskih problemov nimajo.

Premalo prostega časa!

Prisostvoval sem sestanku vseh študentov, na katerem so razpravljali o VII. kongresu ZMJ. Po razpravi sem v razgovoru z njimi izvedel, da so s pogoji za študij zelo zadovoljni. Predavanja so zanimiva in primerna, saj so predavatelji večinoma strokovnjaki iz prakse. Velik problem je pomanjkanje skripta. Tako porabijo mnogo časa za iskanje materiala v mestni knjižnici (ki je bogato založena s strokovno literaturo) in kjer je poseben oddelek za študente. O tem so že govorili na sestanku Zveze študentov. Na njihov nasvet je uprava šole nabavila tiskarski stroj za tiskanje učnih knjig in skript.

Ali je dovolj?

Na višji tekstilni šoli je 50 študentov. Njihov študijski program je tesno povezan s prakso. Večina je bila že zaposlena v eni izmed tekstilnih tovarn, kamor se bodo po kon-

Folklorni nastop na Starem gradu v Varaždinu

študentov, ki zaradi materialnih ovir ne bi mogli v redu študirati v Zagrebu.

Sedaj razpravljajo o ustanovitvi novih višjih šol v Varaždinu. Se vedno je pereče pomanjkanje kadra v nekaterih strokah. Tako bi naj v bližnji bodočnosti še ustanovili višjo medicinsko in pravno šolo.

Tudi rudarski šolski center bi naj bil temelj za nadaljnji razvoj višje tehniške šole. Povpraševanje po srednjem rudarskem kadru je namreč vedno manjše, primanjkuje pa strokovnjakov na drugih področjih.

Tudi v Maribor pojdemo!

In prosti čas? Mnogo jih sodeluje v varaždinskih kulturnih društvih, ki jih imajo kar štiri: OKUD Milica Pavić-Kata, KUD Ivo Mikac, KUD Vilko Jurec in Sloboda. Povsod je težišče dela med mladino. Obiskal sem najmarljivejše: OKUD Milica Pavić-Kata. Prijazen sekretar društva mi je pripovedoval o težkem začetku in ovirah. Res, to društvo je pokazalo, kaj lahko mladina doseže z resnim in vztrajnim delom. Iz nič je nastalo mladinsko kulturno umetniško društvo z desetimi sekcijami in z okoli tisoč člani. Najuspešnejša je folklorna sekcija. Njen vodja, priznani plesni mojster in koreograf Nikola Kalvišer je rekel: »Res je, mnogi se nam čudijo, koliko smo naredili. Pogoji so bili mnogokrat vse prej kot ugodni. Pa nismo odnehali. Danes smo ena najbolj znanih amaterskih folklornih skupin pri nas. Koncem pomladi gremo na daljšo turnejo po Avstriji. To bo naš prvi, a z gotovostjo lahko rečem, ne zadnji nastop v tujini. Do sedaj smo že nastopali na televiziji in na raznih prireditvah po Jugoslaviji. Posebno nam je ostal v spominu naš nastop v Slovenskem primorju, kjer smo se na festivalu folklornih skupin v močni konkurenci uspešno uveljavili.

Pozneje sem izvedel, da tovariš Nikola vodi okrog 350 mladih plesalcev v številnih skupinah.

V kratkem bo prišlo to društvo tudi na gostovanje v Slovenijo. Nastopili bodo tudi v Mariboru.

V sekcijah sodeluje vsa mladina: vajenci, dijaki in študentje. Omembe je vredno tudi njihovo sodelovanje z JLA.

Zanimiva zbirka

Stroka in konjiček profesorja Košceca — raziskovanje življenja in razvoja žuželk — sta me pritegnila v njegov entomološki muzej. Plodovi njegovega šestdesetletnega dela so razstavljeni v 240 vitrinah. Zbirka je zanimiva predvsem zato, ker ni razvrščena le sistematično, ampak tudi biološko, glede na okolje in dobo. Vse eksponate je ulovil v okolici Varaždina. Sedaj skrbi za njegovo zbirko hčerka, ki je ob koncu mojega obiska dejala, da je zanimanje tujcev večje kot zanimanje domačih ljudi. To mi je potrdil tudi pogled v knjigo gostov, kjer je gotovo vsako drugo ime tuje.

Kam zvečer?

Tako sem se vprašal tudi jaz. Mogoče na mladinski ples v Gledališko dvorano? Raje ne. Tam je ples prav toliko mladinski kot nekatere tovrstne prireditve pri nas. Drugega plesa ni. Kaj pa v gledališče? Zopet odklonilen odgovor. Zakaj? sem se začudil. »Vaše gledališče ima vendar bogato tradicijo!« »Da, da, a tudi program je že tradicionalen,« je bil odgovor. V kino? Razprodano! Ni mi preostalo drugega, kakor da sem šel v Mesno kavarno. Kljub pozni uri nisem bil sam. Našel sem veselo družbo gimnazijcev, ki so igrali karte.

»Kaj pa profesorji?« sem vprašal in pomislil na našo horo legalis.

»A, profesorji?« Pri sosednji mizi so igrali biljard. Čez pol ure pa se bomo zamenjali.

Ko je prisedel Pero, sem izvedel, da je sedaj čas kriz. »Varteks« je v krizi. »Sloboda« je v krizi, premoaga ni, torej bo še šola v krizi itd. SLAVKO PUKL

V starem delu mesta

opravljanja izpitov iz določene snovi. Šola dela v dobrih materialnih pogojih. Ustanovitelj šole je okraj z občinami. Za nemoten začetek dela je bilo nujno, da so priskrbeli potrebna finančna sredstva. Nekaj denarja pa dobijo tudi s šolnino.

Zakaj šolnina?

Šolnino plačujejo samo izredni študentje, ki so doma izven območja okraja Varaždina. Za večino teh (171 študentov) plačajo šolnino pod-

članem študiju tudi vrnil. Težak je položaj študentov, ki so prišli iz gimnazije in nimajo strokovnega predznanja. Za te prireja šola posebne tečaje, ki so povezani z obveznim delom v tovarni.

Oddelek zagrebške ekonomske fakultete obiskuje 60 študentov. Njihov študij je enak študiju na fakulteti, le da so predavanja bolj strnjena, ker se vozi večina profesorjev iz Zagreba. Ta fakulteta ima več podobnih oddelkov po celi republiki. V glavnem rešujejo problem

UUUH

OOCH

AAAH

... bi udaril po tiskarskem skratu, ki se redno poigrava v Katedri. Tako je v poslednji številki preteklega semestra pripisal Webrovo opero Carostrelec kar Wolfgangu Amadeusu Mozartu.

... bi rekel Kinopodjetju, da naj odpadle črke v napisu »Kinopodjetje Maribor« v omaricah na Partizanski cesti zamenja z novimi, trajnejšimi črkami.

KO BIL BI ŠVRK

... bi ošvrknil upravo mariborske pošte, ker ne popravlja avtomatov za prodajo znamk, tako da sedaj leti visijo na zidu zgolj kot okras.

... bi ošvrknil tiste, ki govorijo o tem, da naj ne govorijo študentje iz svojega oslovskega vogala, kajti nekateri lahko tudi pišejo o tem, pa gledajo pač iz oslovske mize na primer.

... bi povedal tistim, ki govorijo, da študentje ne ločijo tega pisca od tega. Ne vem sicer, kje so to slišali, vendar je to podtikanje nemoč.

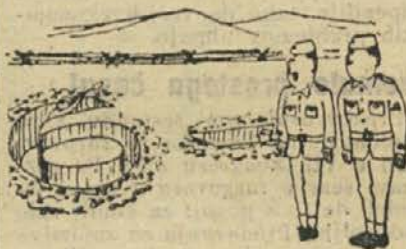
MATU MP

BREZ BESED

(Studentski zbor — Skopje)

Aktualno vprašanje

Kaj imate tudi vi študenta v četi? (Naši dani — Sarajevo)

Karikature Slobodana Jov.ča STUDENT BEOGRAD

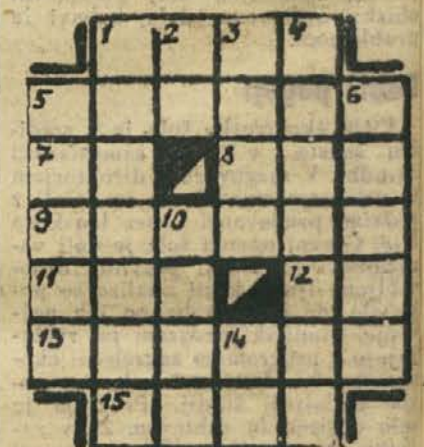

1. Kakšno je pravo ime slikarja El Greca?
2. Kakšen pomen ima izraz kadenca?
3. Kateri slavni fizik je odkril element radon?
4. Kaj pomeni beseda guano?
5. Kako se je imenoval slavni pevec preteklega doba, ki je prvi interpretiral Verdijevega Othela?

Miniaturni QUIZ ...

6. Kako se imenuje najvišji jez na svetu?
7. Kateri skladatelj je napisal simfonijo z naslovom »Udarec na pavke«?
8. Kako se imenuje podzemno središče potresa?

KRIŽANKA

VODORAVNO: 1. mišična bula, mesnjak, 9. pravilo, 7. kap, 8. mesto v Vojvodini, 9. prvobitalec dežele Biljnoga vzhoda, 11. višavje v Sahari, 12. Ljudska tehnika (kr.), 13. površinski stolj možganov, 15. kanadski pevec zabavne glasbe (Paul).

NAVPIČNO 1. nauk o meri v poeziji, 2. Zevsova ljubica, 3. poljski delavec, 4. odlikovanje, 5. geološka doba, 6. morski vrag, 10. židovsko moško ime, 14. kratice humanitarne organizacije.

ZIMSKI BLUES

Mlad par in blesk izložb:
Ona: »Panterček, ali vidiš tisti krzneni plašček?«
— Vidim ... —
»Muček, ali vidiš tisto rjavo blago za kostum? Poudarja že tako parabolasto linijo.«
»Tisto na levi, med najcenejšimi — po 4500 dinarjev? ... Vidim, mhm.«
»Stopicala je ob njem dražestna kot vila iz sanj.«
»Muca, ali vidiš tisti grški kamgarn? Caroben zimski desen. Uvoz-JUGO-TEX+EXPRES. Omamen, ni da bi omahoval, po 9000 dinarjev metrček. Smešno poceni! Skoda, vsemirska škoda. Poznam poslovodjo, pa bo odsedel bele spomladi Kulturni narod, tle stari Grki.«

»Toda ljubček, saj si vendar nekoč — pred našim šteletjem — prisegel, da mi boš podaril vse zaklade Azije: Zdaj pa mi kupuješ po eno nylon nogavico, če se mi druga strga, nakit je pozlačen, krokodiljega usnja mi ne privoščiš, broške izdeluješ sam ...«
Pogledala ga je. — Po levi ličnici mu je pripolzela kot biser velika solza nemoči. Nato je vzdihnil. Solza ni bila krokodilska. Kje neki. — Prava, humanistična, sočutna. Njena bolečina je bila tudi njegova, po čudnem zakonu zakonske integracije — Krokodilska solza je vedno trdosrčna.
Ponudil ji je bonbon v nytonski vrečici. Našobljena je bonbon vzela. Iz gole ženske solidarnosti. Nato sta šla na čevapčice.
Vso noč sta sanjala o ponovni prosvetni reformi v visokem šolstvu. Visokošolske sanje so podarile življenjsko nabrekli navdihe. Naslednje jutro je on pričel predavanje z besedami — za intelektualno sprostitvev: »Nekoč je ži-

vel strašno bogat kralj — Krez. Za vse podedovano bogastvo, natovorjeno na tristo kamel, si je kupil tri obleke iz dobrega, starega grškega kamgarna — in še nekaj držav povrh. — Toda, otroci moji — bogastvo je treba prezirati. Prinaša otopelost duha, samozadovoljstvo in prezir do dela ... Potrebno je samo zadovoljiti potrebe ...«
Ona je v gimnaziji povzdignila glas do herojske samoopovedi: »Dekle današnjih dni mora nositi broško iz navadne, primitive gline. To deluje prvobitno. Obleke ji podari babica. Nylon nogavice — popolne pare ji pokloni pokojni stric na vseh mrtvih dan. Hm ... mrhm, lahko tebi prej! — Čevlji naj bodo preprosti, skromni, kot veliki duhovi. Pomislite na Darwina. Vedno kupuji, konjsko usnje! Nič krokodiljega, požrešnega naj vam ne kali miru. Tako boste dočakale vsesplošno družabno veljavo ...« (Nekatere so mežikale, druge so plule na oblakih sistematičnega osvajanja uboge moške duše.) — Komuna je zvedela o vsem.
Ona in On sta bila odlikovana z ordenom za metodično metodiko. Nauk: Ni nam treba striči ovac (volna), ne smemo linčati konjev (usnje) in presenečati krokodilov (damsko usnje). Reforme lahko izpeljemo goli in bos. Ivo Cimerman

Humoreska